

Prof. dr hab. Janusz Włodzimierz Adamowski

Uniwersytet Warszawski, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii

Nauki o komunikacji społecznej i mediach

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr. Konrada Gryczana pt. Powstanie i ewolucja radia RMF Classic (2003- 2018), Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie, Kolegium Mediów i Komunikacji Społecznej, Rzeszów 2023, s.229, napisanej pod opieką naukową dr. hab. Krzysztofa Gajdki, promotor pomocnicza: dr Monika Białek.

Przedłożona mi do zaopiniowania rozprawa doktorska była już uprzednio przeze mnie recenzowana, lecz jej ówczesnie zaproponowana forma i (zwłaszcza) treść nie znalazły mojej akceptacji. Mając jednak świadomość istotnego znaczenia podjętego przez Pana mgr. Konrada Gryczana tematu, przy równocześnie moim bardzo krytycznym stosunku do wersji dzieła wówczas przez niego złożonego, zdecydowałem jednak, by sugerować Wysokiej Radzie oraz samemu Autorowi podjęcie trudu znaczącego ulepszenia rozprawy oraz ponowne jej przedłożenie do oceny, po istotnych poprawkach i uzupełnieniach.

Tak też się szczęśliwie stało, choć kilkuletni w istocie okres oczekiwania na nową wersję wspomnianej pracy wydaje się być jednak zbyt długi. Mam jednakowoż świadomość tego w jak trudnych czasach przyszło nam teraz żyć (długotrwała pandemia COVID-SARS, czas wojny pod naszą wschodnią granicą, a także i napięcie wewnętrznych), co z pewnością mogło też w sposób istotny wpłynąć na Autora rozprawy oraz na postępy w Jego naukowych działaniach. Dlatego też z umiarkowanym zrozumieniem podchodzę do kwestii ponad 4-letniego udoskonalania dzieła, ponownie przedłożonego mi do recenzji.

Szczególnie istotnym jest bowiem w tej mierze fakt, że rezultatem wspomnianej aktywności Pana mgr. K. Gryczana stała się monografia, która w znacząco lepszy od swej poprzedniej wersji sposób obrazuje wieloletnią, prowadzoną z niemałym sukcesem działalność unikalnej w istocie stacji radiowej, jaką w polskich warunkach stanowi RMF Classic.

Strukturę recenzowanej rozprawy doktorskiej uznaję generalnie za prawidłową; złożyły się na nią cztery rozdziały, zatytułowane (czasem niekiedy może nawet niezbyt fortunnie): Klasyka

mediów tradycyjnych – geneza zjawiska formatowania mediów i obecność formatu *classical music* w Polsce i na świecie; Wokół RMF Classic – otoczenie medialne – stan na rok 2018; Możemy grać: RMF Classic w świetle polskiego prawa medialnego – analiza dokumentów koncesyjnych; Klasyka na Kopcu – historia, ludzie, audycje. Poprzedził je dość obszerny Wstęp, a zakończyły: podsumowujące rozważania Autora Zakończenie, a także Bibliografia, Streszczenie, Spis tabel, oraz Aneks z załącznikami. Za pewien mankament pracy uznaję jednak zbyt duże różnice w objętości poszczególnych jej rozdziałów: najbardziej obszerny z nich (ostatni) ma sporo ponad 60 stron, najmniej obszerny (trzeci) – zaledwie trzynaście. Tego rodzaju dysproporcje zasadniczo nie powinny mieć miejsca.

Walorem rozprawy jest z pewnością jej nasycenie informacją (w niemałej mierze historycznego charakteru) na temat opisywanej stacji, mankamentem – wedle mojej subiektywnej opinii – zbyt szczupła chyba jednak ilość biograficznych opisów osób ją tworzących, co przecież recenzowane dzieło mogłoby uczynić jeszcze bardziej treściwym i merytorycznie bogatszym. Ale, jak rozumiem, taka a nie inna właśnie była koncepcja Autora, realizowana przy akceptacji obojga Państwa Opiekunów Naukowych tej pracy doktorskiej.

Mimo powtórnego „podejścia” do realizacji tematu recenzowanej tutaj rozprawy, jej Autor nie ustrzegł się jednak widocznych mankamentów, dość licznych, ale jednak – na szczęście - nie na tyle poważnych, by podważyć tym ostatecznie moją umiarkowanie pozytywną ocenę końcową dzieła. Myślę tu zwłaszcza o użytych w rozprawie nazwach, poczynając od oficjalnej nazwy państwa (nie ma – zob. na s.15 - Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, natomiast istnieją Stany Zjednoczone Ameryki – the USA, czyli the United States of America). Jeszcze bardziej fatalnie przeze mnie przyjmowane są anglojęzyczne nazwy **publicznych instytucji medialnych**, których swego rodzaju wyróżnikiem (należycie jasno określającym ich status organizacyjno-prawny) jest słowo **Corporation**, znacząco inne od słowa **Company**, przynależnego przede wszystkim instytucjom komercyjnym. Natomiast w pracy doktorskiej Pana mgr. Konrada Gryczana znajdujemy: British Broadcasting Company (s.35, wiersz trzeci od dołu), Australian Broadcasting Company (s.40) oraz Israeli Public Broadcasting Company (strona jak uprzednio). Zwłaszcza ta pierwsza z wymienionych nazw, która owszem, dość krótko funkcjonowała w przestrzeni publicznej (lata 1922-1926) jako nazwa spółki w istocie wówczas komercyjnej, teraz powinna być – jako modelowy niemal przykład instytucji - medium publicznego – mocno utrwalona w pamięci wszystkich osób zajmujących się, nie tylko zresztą naukowo, audiowizualnymi środkami przekazu.

Praca jest także nierówna od strony językowej, nadal posiada sporo mankamentów o charakterze językowo- stylistycznym (w tym także tzw. literówek – jak np. „obiekt budowlalny”, o czym czytamy na s. 70), a zwłaszcza w zakresie słabego przestrzegania zasad dotyczących interpunkcji (co dzisiaj staje się zresztą swego rodzaju normą, niestety!). Od strony językowej wygląda oczywiście znacznie lepiej, aniżeli w wersji sprzed lat, niemniej mam wrażenie, że niektóre z jej fragmentów (a zwłaszcza w rozdziale drugim, poświęconym otoczeniu medialnemu RMF Classic) nie poddane zostały gruntowniejszej korekcie. Świadczyć o tym mogą chociażby mocno nieporadne od strony językowej sformułowania w rodzaju: „maszt ten będzie koncentrował większość nadajników umieszczonych w mieście i okolicy” (s.71, wiersz 1-2), „z biurowca przy ul. Erwina Kruka znajduje się nadajnik o mocy 0,5 kW” (na s.71, w.3-4), „z kolei w Opolu i najbliższej okolicy znajduje się aż obiektów (? - JWA) z nadajnikami radiowymi” (s.72, wiersze 5-6), „Interesujący z punktu widzenia dysertacji jest komin Elektrociepłowni Opole” (s.72), „Drugi z kominów ma status Telewizyjnego Ośrodka Nadawczego” (sic! – JWA) – zob. s.73, wiersz 6-7 od dołu, „Wśród 14 stacji dostępnych do słuchania w Toruniu najwięcej słuchaczy ma należące do Grupy RMF Radio GRA Toruń, które przyciągnął w okresie grudzień 2017 – maj 2018 -15,9 % audytorium” (s.75, wiersze 4-6), czy wreszcie ze s.78: „wsparcie osób ze świata kultury, którzy podkreślili konieczność istnienia medium tego typu”. O braku korekty tego fragmentu rozprawy świadczyć także mogłaby kompletnie pusta (tj. bez nawet jednego zadrukowanego fragmentu) strona 80 w egzemplarzu rozprawy, który otrzymałem.

Nie bardzo też mogę zgodzić się z nieco upraszczającym sprawę stwierdzeniem Autora pracy, który na s.159 pisze, iż „zjawisko formatowania mediów, które rozpoczęło się w latach 50. XX wieku.” Zgoda, ale tylko wówczas, jeśli mówić będziemy o radiofonii, albowiem już dużo wcześniej, bo jeszcze w XIX stuleciu, mieliśmy do czynienia ze zjawiskiem postępującej segmentacji na rynku czasopism drukowanych, co można by porównywać z formatowaniem (czyli swoistą „specjalizacją”) stacji radiowych. I na koniec jeszcze jedna drobna uwaga: portal Interia nie należy obecnie do Bauera, właściciela grupy RMF; zmiana właścicielska w tym zakresie nastąpiła w roku 2020, gdy został on zakupiony przez Polsat Cyfrowy.

Uwag do obecnej wersji rozprawy Pana mgr. Konrada Gryczana zebrano się więc – jak wynika z powyższego – co nieco, niemniej, raz jeszcze, podkreślić pragnę dość znaczący postęp, jaki dokonał się, jeśli idzie o jej merytoryczną i (nawet) językową jakość. Znajduję w niej oczywiście nadal pewne mankamenty, które jednak nie są aż tak ciężkiego kalibru, by ją mogły zdyskredytować. Zwłaszcza zaś doceniam znaczący od strony merytorycznej zasób

zamieszczonych w pracy informacji, związanych z codzienną aktywnością RMF Classic, co wymagało z pewnością dość dużego nakładu czasu i wysiłku ze strony Doktoranta.

Dlatego też, starając się sprawiedliwie zważyć wszelkie pozytywne, jak i (stosunkowo nieliczne, na szczęście) negatywne aspekty rozprawy doktorskiej autorstwa Pana mgr. Konrada Gryczana, stwierdzam jednoznacznie, iż te pierwsze dość wyraźnie przeważają na drugimi. **W efekcie, pozytywnie opiniuję przedłożony mi do zrecenzowania tekst Jego pracy doktorskiej, postulując Wysokiej Radzie dopuszczenie jej Autora do kolejnych faz przewodu doktorskiego.**

Warszawa, dn. 20 maja 2023 roku

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'K. Gryczan', written in a cursive style.